

41. Za okraj Lipnica: Jože Hergg, učitelj v Lipnici.
42. " " " Ferdin. Schreithofer, nadučitelj v Tilmitschu.
43. Za okraj Ljubno (Leoben): Alojzij Schweinzger, učitelj v Ljubnem.
44. Za okraj Ljubno: Franc Holler, učitelj v Donawitzu.
45. " " Št. Lenart: Jože Mavrič, naduč. pri Sv. Trojici.
46. " " Sevnico: Jože Brinar, učitelj v Sevnici.
47. " " Liezen: Emanuel Sturm, učitelj v Admontu.
48. " " Ljutomer: Ivan Robič, ravnatelj v Ljutomeru.
49. " " Mahrenberg: Gottfried Sitter, naduč. v Vuzenici.
50. " " Maribor (okol.): Avgust Požegar, nadučitelj v Stranski vasi.
51. Za okraj Maribor (okol.): Matija Lichtenwallner, učitelj v Rušah.
52. Za okraj Šmarje: Alojzij Strmšek, naduč. pri Sv. Petru nad Medvedovem selu.
53. Za okraj Mariazell: Jožef Gamsjäger, učitelj v Gusswerku.
54. " " Mautern: Ivan Englisch, nadučitelj v Kalwangu.
55. " " Murau: Šimon Šinkovec, učitelj v Stadlu.
56. " " Cmurek (Mureck): Ivan Lamprecht, nadučitelj v Št. Petru.
57. Za okraj Cmurek (Mureck): Avgust Strauss, učitelj v Cmureku.
58. Za okraj Mürzzuschlag: Ivan Trebentschek, nadučitelj v Spitalu.
59. Za okraj Neumarkt: Fran Rubisch, nadučitelj v Št. Lambrechtu.
60. Za okraj Obdach: Albert Horvatek, učitelj v Obdachu.
61. " " Gornji grad: Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu.
62. Za okraj Gornja Radgona: Kvirin Pertl, naduč. v Kapeli.
63. " " Oberwölz: Ivan Vogl, naduč. v Oberwölzu.
64. " " Oberzeiring: Henrik Scherer, nadučitelj v Oberzeiringu.
65. Za okraj Ptuj (okol.): Franc Podobnik, naduč. v Hajdini.
66. " " " " Miha Vauhnik, naduč. v Makolah.
67. " " Pöllan: Leopold Hofer, naduč. v Pöllanbergu.
68. " " Radgona: Rudolf Leonado, učitelj v Radgoni.
69. " " Brežice: Ivan Knapič, nadučitelj na Vidmu.
70. " " Rogatec: Martin Brišnik, šolski vodja pri Sv. Roku.
71. Za okraj Rottenmann: Henrik Pichler, šolski vodja v Oppenbergu.
72. Za okraj Schladming: Rudolf Schmidt, naduč. v Pichlu.
73. " " Šoštanj: Jožef Armič, učitelj v Velenju.
74. Za okraj Stainz: Alojzij Rock, nadučitelj v Wieselsdorfu.
75. " " Laško: Anton Gnus, nadučitelj v Dolu.
76. " " " Robert Plavšak, učitelj v Trbovljah.
77. " " Voitsberg: Josip Löbel, ravnatelj meščanske šole v Voitsbergu.
78. Za okraj Voitsberg: Konrad Sattler, učitelj v Köflachu.
79. " " Vorau: Ludovik Zorn, naduč. v Mönichwaldu.
80. " " Weiz: Henrik Klotzinger, nadučitelj v Weizu.
81. " " " Jožef Schweighofer, nadučitelj v Št. Rupertu na Rabi.
82. Za okraj Wildon: Jožef Muhr, nadučitelj pri Sv. Križu.
83. " " Slovenska Bistrica: Jožef Sabati, nadučitelj v Zgornji Polskavi.
84. Za okraj Slovenjgradec: Ivan Trobej, učitelj v Slovenjgradu.

Dopisi.

Goriško.

Stafaža raznim dostojanstvenikom po kršnem Krasu.

Cenjeni g. urednik! Že od maja meseca mi leži nekaj na srcu, kar moram po dolgem obotavljanju odložiti v olajšavo sebi in kolegom. Gotovo bi bil lahko pisal že prej, toda priznan rek pravi, da naglica ni dobra. Letošnje leto pa je popolnoma potrdilo veljavo tega reka. Vse psihične in fizične sile i. t. d. križem sveta stoje pod njegovim vplivom, ki je popolnoma uničil nagli razvoj. Obiskala nas je bila pravcata afričanska vročina. Kmalu za vročino je prišel zaključek šolskega leta, in vsak si je zaželel nekoliko počitka po večmesečnem trudu. Zdaj pa se bliža začetek novega delovanja in učiteljstvo zre na novo trpljenje. Zatorej prijemljem šele sedaj za pero, da z ogorčenjem očrtam položaj, v katerem so se nahajali učitelji po Krasu ob potovanju generalnega štaba in ob birmovanju.

Šola je po mnenju vseh priznanih pedagogov svetišče, ki ga ne sme nihče oskruniti. V šoli dobi zavetišče siromak kakor tudi bogatin. Kakor sme moliti v cerkvi vsakdo nemoteno k svojemu Bogu, tako sme v šoli vsakdo brez ozira na stan, narodnost in vero širiti si svoje znanje. Seveda velja vse navedeno specijalno o ljudski šoli, ki je temelj vsaki izobrazbi.

Ravno iz tega razloga pa je razvidno, da mora biti ljudska šola neodvisna, da ne služi nobenemu v njegove privatne namene, nikomur ne sme služiti v stafažo.

Tega principa pa ne poznajo niti vsi oni, ki morajo čuvati nad njo in ji povzdigovati ugled med narodom. Celo ti krogi smatrajo ljudsko šolo za nekak »Paradeschimmel«, ki mora povsod paradirati.

Meseca majnika tega solnčnega leta je potoval po Krasu generalni štab. Komaj smo zvedeli o njegovem prihodu, že je prišla g. okrajnega glavarja nekakšna mrzlica, hitro je sedel v voz in se je osebno peljal iz [Sežane v tiste vasi, skozi katere so imeli priti ti visoki vojaški dostojanstveniki. Na izprehod gotovo ni šel, poreče vsak. To ne — toda šel je osebno k šolskim voditeljem ter jim z veleresnim obrazom zabičeval, kako naj sprejmejo to gospodo. »Šolska mladina naj se postavi ob cesti z učiteljstvom in naj pozdravi dostojno mimogredoče častnike. Na šolskem poslopju pa naj vihrajo zastave v njih slavo i t. d.« Kakor ukazano, tako storjeno. Mladina je delala špalir, šole so bile odičene. Nihče ne ugovarja sprejemanju in počesčenju, kjer je na mestu. Toda kaj ima šola skupnega z militarizmom? Šolo izkušajo ponižati do tega, da bo delala stafažo vsakemu mogotcu, ki kdaj pogleda v ubožne naše vasi. Vpliva morda to vzgojevalno in blagodejno na pouk, če otroci med učno uro tečejo na ceste pozdravljat mimoidoče? Gotovo ne. Častniki pa tudi gotovo niso kakšni nadzorniki, ki bi morali nadzorovati šolsko mladino in pouk po zgledu izvestnih kranjskih šolnikov.

Ljudstvo plačuje že silno težko neštete milijone, ki jih požira nenasitni militarizem. Dan za dnevom se množe stroški zanj. Najboljše delavce mu pobere, ko jih najbolj potrebuje, zdaj pa mora še šolodolžna mladina hoditi na ceste pozdravljat in poveličevati njega zastopnike. Tu je mnogo podobnosti s temnim srednjim vekom ter s prvo polovico preteklega stoletja. Obsojenec ali pa tudi vojak se je moral prav lepo zahvaliti za milostno podelitev udarcev, ki so mu

jih blagovolili podeliti njegovi sodniki ali predstojniki. Ali ni to ravno isto? Najprej daj milijone za topove, bojne ladje, za visoke plače višjim častnikom, potem pa pošlji še svojo mladino, da pokaže svoje neznansko veselje, da so blagovolili ti gospodje priti skozi vas in se pokazati ljudem. Kdor hoče, naj gre prostovoljno, nikogar pa ne smemo siliti k temu.

Starši pošiljajo svojo deco v šolo, da se kaj nauči, da ne ostane brez pouka. Gotovo ni logično, poditi otroke iz šole k sprejemu odličnjakov iz armade. To ni nikakor prav ljudem, ki vidijo v tem le učiteljevo samovoljo, ne vedo pa, da morajo učitelji izvrševati le dane jim ukaze. Čemu se trudijo potem nekateri pedagoško olikani šolniki, da bi povzdignili ugled ljudske šole, da bi jo osvobodili vseh tujih vplivov, ko imamo celo predsednike okrajnih šolskih svetov, ki polagajo šolo v prah pred militarizem v svoji neznanski skrbi, da bi ustregli na vse strani. Slednjič ne ustrezajo nikomur, najmanj staršem, šoli pa pomanjšajo ugled med ljudmi.

Sam ta slučaj bi mi ne bil potisnil peresa v roko, ker bi sam na sebi ne bil toliko pozornosti zbudil, ako bi bil ostal osamljen. En vojak ni še armada, en pogrešek še ne vzame ugleda. Toda preiti moram k drugemu slučaju, ki je pa popolnoma poniževalen za šolstvo, tembolj, ker je imel svoj izvor v okrajnem šolskem svetu v Sežani.

Dekanijski urad v Tomaju je vložil na c. k. okrajni šol. svet prošnjo, da bi ta opozoril učiteljstvo, da bi tudi šolska mladina dostojno sprejela škofa ob birmovanju. Še istega dne (2. V. 1905.) je bila prošnja rešena in vsa šolska vodstva so dobila sledeče vabilo:

»Šolska vodstva se vabijo, da dostojno sprejmejo višega cerkvenega dostojanstvenika in da se o tem dogovore z duhovskim uradom.« Tukaj pa je mnogo zanimivega. Mrzlična naglost, s katero je bila ta uloga rešena, dela čast največjemu pedantu. Komaj je akt došel v pisarno, že je bil tudi rešen. Da so se izkušali vrniti na kršni Kras to poletje Kellnerjevi, Ohlörjevi in Kehrovi časi, nam priča ta skrb okr. šol. sveta za sprejem slovanofoba na tržaškem škofijskem sedežu.

Da pa ne bo nihče mislil, da je ta dopis izrodek bolne domišljije, postrežem cenjenim čitateljem z dejstvi. Najboljše bi bilo, imenomoma navesti kraje, kjer se je to godilo. Toda oziri do prizadetih tovarišev mi branijo to. V sledečem naj bodo navedeni ti karakteristični dogodki:

V prijaznem R... je staval šolski voditelj škofov sprejem po predpisanem navodilu na dnevni red krajnega učiteljskega zborovanja in predlagal obenem, da bi ena deklica nagovorila pri tem škofa. Navzoči g. župnik pa pravi nato: »Škofov sprejem je katehetova stvar, ko pride g. okrajni glavar, ga boste sami pozdravljali.« — Na voditeljevo opombo, da ima po višjem ukazu dolžnost sprejeti škofa, je rekel župnik: »Tedad pa pojdite škofu naproti — dolžnosti pa nimate v to.«

G. voditelj in g. učiteljica sta lepo peljala mladino k sprejemu, spremljala z njo milostljivega v farovž, v cerkev in zopet nazaj, toda še milostnega pogleda nista dobila iz škofovih oči.

Notabene pa je škof g. voditelja poznal osebno že od prej. Prihodnjo nedeljo je župnik zahvalil v škofovem imenu vse vaščane za lepi sprejem, toda učiteljstvo ni bilo deležno niti besedi te hvale!

(Konec.)

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Kozjansko učiteljsko društvo je imelo letos svoje tretje zborovanje dne 1. sept. Obiskano je bilo prav dobro; navzočih je bilo tudi nekaj gostov, in sicer gspdč. Milka Bračičeva, gg. visokošolca Jug in Mastnak ter tovariš Hohnjec iz Hrastnika; tov. Fr. Gostinčar je pristopil društvu kot nov član.

Zapisnik zadnjega zborovanja se je odobril. Prečital se je dopis »Zaveze«, ki vabi učiteljstvo, naj se v obilnem številu udeleži slavnosti odkritja Prešernovega spomenika dne 10. sept. Temu pozivu se bo odzvalo več tovarišev.

Po tem je poročal tov. Moric o VII. deželni učiteljski skupščini v Gradcu. Koncem svojega zanimivega poročila je staval sledeče predloge: 1. Deželna učiteljska skupščina naj zboruje v prihodnje v dveh oddelkih, in sicer Slovenci zase in Nemci zase, ker so težnje slovenskega učiteljstva v mnogih ozirih drugačne kakor one nemškega in smo mi v nekaterih šolskih predmetih naprej. 2. Naj se pri dež. učiteljskih skupščinah ne razmotrivajo več vprašanja in teze, ki so bile že pri raznovrstnih zborovanjih dodobra prelačene. 3. Stavljene teze naj se sporočijo že prej delegatom, da se lahko z večjim zanimanjem in temeljiteje udeležijo debat. — Vsi predlogi so se sprejeli enoglasno.

Nato poroča tov. Pulko o XIII. skupščini »Zaveze« v Pulju. V svojem poročilu poudarja posebno, naj učiteljstvo z večjo vneto gmotno podpira »Zavezo«, in sicer z marljivim naročevanjem in plačevanjem njenih listov. S tem pomaga v prvi vrsti sebi samemu, ker se poučuje o najvažnejših novodobnih pedagoških in stanovskih zadevah ter se tako trdnje oklene kot član naše velike »Zaveze«, ki mu bo dobro podprta lahko vračala majhno žrtev z večjim ugledom, s še bolj bogatim gradivom listov itd. Na oltar naše stanovske zavednosti, za povzdigo našega ugleda, za utrditev naše moči naj vsak radovoljno položi svoj obol. Naj bi ne bil nihče suha veja na lepem drevesu naše organizacije.

Za delegata k zborovanju »Lehrerbunda« dne 14. sept. sta se oglasila tovariša Šetinc in Kobale.

Končno se poslovi predsednik v imenu društva od naše članice Henriete Berlic, ki se preseli v drug okraj, želeč ji na novem mestu obilo sreče.

Prihodnje zborovanje bo začetkom meseca novembra.

Književnost in umetnost.

Zvonček. prinaša v 9. številki to-le vsebino: 1. Prešernu. (Ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani.) E. Gangl. Pesem. 2. Prešiček F. G. Hrastničan Povest. 3. Hiša v Kranju, kjer je Prešeren. umrl. Podoba. 4. Med šibami. Ivo Trošt. Povest s podobo. 5. Vražar Jošt. Andrej Rapč. Povest. 6. Doktor Prešeren. Podoba v barvotisku. 7. Prešernova rojstna hiša. Podoba. 8. Križi in težave iz mojih dijaških let. Fr. Rojec. Povest. 9. Prešernov nagrobni spomenik. Podoba. 10. Prešernov spomenik v Ljubljani. Podoba. 11. Pouk in zabava.

Josip Freuensfeld-Rádinski: Zvezde ugašajo... Pesmi. Uredila Fran Cvetko in Vekoslav Spindler. 1905. Založil Fran Cvetko, učitelj pri Sv. Andražu v Slov. goricah. Natisnil Anton Slatnar v Kamniku. Cena 1 K 80 h, s pošto 1 K 90 h, v platnu vezane 3 K. Dobe se pri založniku in pri knjigotržcu Schwentnerju v Ljubljani. Str. 140. — Izšla je ta, s pesnikovo podobo okrašena in okusno opremljena knjiga ljubkih Freuensfeldovih pesmi, ki bodo zlasti stanovski tovariši prerano umrlega simpatičnega pesnika brez dvoma radi segli po nji. O knjigi priobčimo čim prej daljšo oceno, za zdaj jo kar najtopleje priporočamo.

Nova spevoigra za mladino. Tovariš g. Anton Kosi, ki je pred kratkim izdal spevoigro za mladino »Letni časi«, pripravlja zdaj novo spevoigro.